

Íslensk löggjöf sem snertir rétt og velferð barna við andlát foreldris

Ráðstefna innanríkisráðuneytis og velferðarráðuneytis
í samstarfi við Rannsóknastofnun í barna- og fjölskylduvernd
12. október 2016

Hrefna Friðriksdóttir, prófessor við lagadeild HÍ

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Helstu álitaeefni um réttarstöðu barns

- fyrir/við andlát
 - barn sem nánasti aðstandandi
 - réttur til aðstoðar
- eftir andlát
 - forsjá
 - umgengni
 - fjölskyldutengsl
 - erfðaréttur

Hvaða lög reynir helst á?

- Barnalög nr. 76/2003
 - Hver er foreldri og hver fer með forsjá?
 - Hvað verður um forsjá við andlát foreldris?
 - Umgengnisréttur barns ef foreldris nýtur ekki við
- Barnaverndarlög nr. 80/2002
 - Ef barn verður forsjárlaust
 - Fósturráðstöfun
 - Umgengni við barn í fóstri
- Ættleiðingarlög nr. 130/1999
 - Stjúpættleiðing
 - Ættleiðing fósturbarns
- Erfðalög nr. 8/1962

Forsjá

- Forsjá barns við andlát foreldris fer eftir því hvernig forsjá var háttað í lifanda lífi foreldris
- Markmið að tryggja stöðugleika og öryggi barnsins
- **Reglur** um fyrirkomulag forsjár – 30. gr. barnalaga nr. 76/2003
- **Sérstakar ákvarðanir** um fyrirkomulag forsjár

Reglur um fyrirkomulag forsjár við andlát

- Sameiginleg forsjá = eftirlifandi forsjárforeldri fer áfram með forsjána
 - sameiginleg forsjá foreldra sem bjuggu saman
 - sameiginleg forsjá foreldra sem bjuggu ekki saman
 - sameiginleg forsjá kynforeldris og stjúpfareldris
- Foreldri fer eitt með forsjá = hitt foreldri fær forsjána

Sérstakar ákvarðanir um fyrirkomulag forsjár

- Reglur það sem barni er fyrir bestu
- Viljayfirlýsing foreldris um hvað verði um forsjána
- Samkomulag um forsjána
- Dómsmál um forsjá

Umgengni

- Réttur barns til umgengni við nána vandamenn látins foreldris
 - 46. gr. a – *ef* til hagsbóta fyrir barn
 - umgengni = samvera og önnur samskipti
 - samkomulag um umgengni
 - úrskurður sýslumanns um umgengni – lögbundin sjónarmið

Barn forsjárlaust eftir andlát foreldris

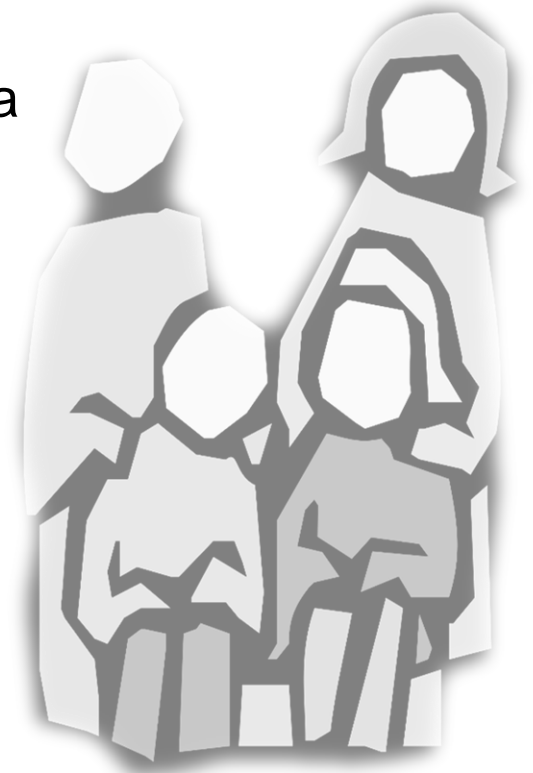
- Faðerni?
- Barnaverndarnefnd ráðstafar barni í fóstur
- Val á fósturforeldrum – tryggja stöðugleika í lífi barns
- Barn í fóstri á rétt á umgengni við nákomna
- Ágreiningur um umgengi

Ættleiðing

- Ættleiðing rýfur tengsl og stofnar um leið til nýrra
- Ríkar kröfur um mat á hagsmunum barns
- Ættleiðing fósturbarns
- Stjúpættleiðing
- Umsögn ættmenna látins kynforeldris barns, sem notið hafa umgengni

Takk fyrir!

HÁSKÓLI ÍSLANDS